

Privatinės teisės užduotis

2020 m. birželio 19 d.

Ieškovė UAB „Transas“ ieškiniu kreipėsi į Vilniaus miesto apylinkės teismą, prašė teismo išreikalauti iš atsakovės „Autoaptarnavimas“ neteisėto valdymo transporto priemonę – vilkiką DAF; priteisti iš atsakovės 45000 Eur žalos atlyginimo, 6 proc. dydžio metines palūkanas už priteistą sumą nuo ieškinio padavimo dienos iki teismo sprendimo visiško įvykdymo bei bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.

Ieškovas nurodė, kad 2017-06-01 iš bendrovės „Zeroksas“ nusipirko minėtą vilkiką, kurį pardavėja pagal 2015-08-04 sutartį buvo įsigijusi iš UAB „Koralai“. Dėl neteisėtų atsakovės veiksmų ieškovė patiria nuostolius, nes negali vilkiko naudoti pelnui uždirbti, be to, stovėdamas atsakovės dirbtuvėse vilkikas prarandą vertę. 2017 m. birželio 15 d. reikalavimo teisės perleidimo sutartimi ieškovei buvo perleista ankstesnių vilkiko savininkų teisė reikalauti iš atsakovės žalos, kurią atsakovė padarė dėl priverstinės vilkiko prastovos, atlyginimo. Ieškovo įsigytas vilkikas nuo 2013-10-01 yra sulaikytas atsakovės. Nurodo, kad Vilniaus miesto apylinkės teismo sprendimas kitoje civilinėje byloje pagal UAB „Autoaptarnavimas“ pareikštą ieškinį atsakovei UAB „Koralai“ dėl 15 000 eur atlyginimo už remonto paslaugas priteisimo, kuriuo ieškinys buvo patenkintas, nėra įsiteisėjęs, nes yra apskūstas apeliacine tvarka. Kitoje byloje teismui konstatavus, jog UAB „Koralai“ nėra skolinga atsakovei, vilkiko sulaikymas bus vienareikšmiškai vertinamas kaip neteisėtas. Atsakovė neturi teisės piktnaudžiauti CK nustatyta sulaikymo teise ir taikyti ją nesąžiningai bei neproporcingai. Ieškovė yra šiuo metu yra vilkiko savininkė, ji nėra įsipareigojusi mokėti atsakovei už vilkiko remontą, taigi sulaikymas ieškovės atžvilgiu yra nepagrįstas ir neteisėtas. Be to, atlyginimo už remonto paslaugas suma buvo mažesnė nei vilkiko vertė jo sulaikymo metu. Dėl negautų pajamų ir turto nuvertėjimo susidarė gerokai didesnė žala nei atsakovės reikalavimo suma, taigi sulaikymas neproporcingas, nesąžiningas, neatitinka interesų pusiausvyros. Dėl neteisėto sulaikymo ieškovei buvo padaryta 45000 Eur žalos (30 000 Eur – negautos pajamos, 15 000 Eur – vilkiko nuvertėjimas). Nors vilkiko sulaikymo metu jo savininke buvo UAB „Koralai“ ir sulaikymo metu UAB „Autoaptarnavimas“ valdė trečiajam nagrinėjamos bylos asmeniui UAB „Koralai“ priklausantį vilkiką, tačiau pasikeitus vilkiko savininkei, ši aplinkybė išnyko. Atsakovė, teigdama, kad ieškovė sudarė nesąžiningą apsimestinį sandorį su buvusia vilkiko savininke, siekiant išvengti prievolės sutarties vykdymo, privalėjo ne vien atsikirsti atsiliepime į ieškinį, bet ir pareikšti priešieškinį, suformuluoti atitinkamą reikalavimą.

Atsakovė su ieškiniu nesutinka. Nurodo, kad ieškovės įsigytas vilkikas nuo 2013-10-01 yra atsakovės sulaikytas, kadangi UAB „Koralai“ neatsiskaitė už vilkiko remonto paslaugas, skola sudaro 15 000 eur. Vilniaus miesto apylinkės teismas civilinėje byloje pagal atsakovės UAB „Autoaptarnavimas“ ieškinį atsakovei UAB „Koralai“, kuri nagrinėjamoje byloje yra įtraukta trečiuoju asmeniu, ieškinį dėl skolos už atliktas vilkiko remonto paslaugas tenkino visa apimtimi. Ieškovė neturi teisės pasinaudoti savo, kaip daikto savininko, teise disponuoti juo, nes vilkiko perleidimas vertintinas kaip bandymas išvengti prievolės sumokėti už jo remontą, todėl visi vilkiko perleidimo sandoriai laikytini tariamais. Tariamieji sandoriai laikomi niekiniais, todėl atsakovė neturi jų ginčyti, teismas savo iniciatyva pripažįsta juos niekiniais ir negaliojančiais. Vilkiko pirkimo–pardavimo sutartys sudarytos tik dėl akių, neketinant sukurti įprastų teisinių pasekmių, o siekiant panaudoti jas prieš atsakovę. Vilkikas ieškovei realiai nebuvo ir objektyviai negalėjo būti perduotas, taigi formaliai sudaryta sutartis nepradėta vykdyti, nesukėlė teisinių pasekmių. Be to, atsakovė turi teisėtą ir pagrįstą reikalavimą UAB „Koralai“, todėl ji turi teisę pasinaudoti sulaikymo teise. Ieškovas nėra tas subjektas, kuris galėtų kelti sulaikymo teisėtumo ir pagrįstumo klausimą. Be to, atsakovės žiniomis ieškovė vilkiką perleido naujam savininkui, todėl ji nėra tinkama ieškovė byloje.

Motyvuotai atsakykite:

1. Kokiais atvejais ir pagrindais gali būti pasinaudojama sulaikymo teise, kas tokią teisę turi, kokia įtaką sulaikymo teisei turi vėlesnis sulaikyto daikto savininko pasikeitimas?
2. Ar galėtų būti tenkinami ieškovės reikalavimai išreikalauti vilkiką iš atsakovės ir priteisti nuostolius? Kokią įtaką ieškovės reikalavimo pagrįstumui gali turėti kitos civilinės bylos pagal UAB „Autoaptarnavimas“ ieškinį atsakovei UAB „Koralai“ dėl skolos už remontą priteisimo?
3. Koks nagrinėjamo atveju bylos teisingumas, ar į tinkamą teismą kreipėsi ieškovė? Civilinio proceso teisės prasme įvertinkite šalių argumentus dėl teismo teisės, nesant atsakovės prieškinio dėl vilkiko perleidimo sandorių pripažinimo negaliojančiais, pripažinti šiuos sandorius tariamais ir niekiniais? Įvertinkite atsakovės argumentą dėl ieškovės tinkamumo. Įvertinkite civilinio proceso teisės prasme bylos sustabdymo pagrindų buvimą.

Baudžiamosios teisės ir proceso užduotis

2020 m. birželio 19 d.

N. N. kaltinamas pagal BK 187 straipsnio 1 dalį tuo, kad jis 2014 m. rugsėjo 1 d. P.P. išvažiuojant iš jam priklausančio sklypo, tyčia sviedė betono gabalą į P. P. automobilį ir pataikė į automobilio kairės pusės galines dureles, jas įlenkė ir subraižė – taip apgadino nukentėjusiojo P. P.

Pradėjus nagrinėti bylą N.N. pablogėjo sveikata – jis dėl ūmaus psichikos sutrikimo buvo hospitalizuotas. Teisėjas, gavęs specialisto išvadą, kad N.N. dėl ligos negali dalyvauti procese, paskyrė jam stacionarią teismo psichiatrijos ekspertizę. Ekspertizės akte buvo konstatuota, jog N.N. nusikalstamos veikos darymo metu buvo pakaltinamas, tačiau šiuo metu serga psichine liga dėl kurios negali suprasti savo veiksmų ir jų valdyti, dėl to negali dalyvauti procese. Teisėjas, dalyvaujant N. N. gynėjui, ištyrė bylos duomenis – buvo apklaustas nukentėjusysis, liudytojai, rašytinė medžiaga ir 2017 m. liepos 5 d. priėmė nutartį, vadovaudamasis BPK 403 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 2 dalies 1 punktu, skirti N. N. priverčiamąją medicinos priemonę, rekomenduotą ekspertizės akte, o būtent - stacionarinį stebėjimą griežto stebėjimo sąlygomis specializuotose psichikos sveikatos priežiūros įstaigoje. 2018 m. spalio 10 d. gydytojams konstatavus, kad N.N. pasveiko, teisėjas atnaujino bylą ir pradėjo ją nagrinėti iš naujo.

Kaltinamasis N.N. pareiškė teisėjui nušalinimą, nurodydamas, kad teisėjas, kuris priėmė nutartį dėl priverčiamųjų priemonių taikymo jam ir joje naudojo tokias frazes, kaip „N.N. kaltę patvirtina byloje ištirti įrodymai“, „byloje ištirtų įrodymų visuma nustatyta, kad N. N. [...] P.P. išvažiuojant iš jam priklausančio sklypo, tyčia sviedė betono gabalą į P. P. automobilį ir apgadino nukentėjusiojo turta“, jau pasisakė dėl visų bylos aplinkybių ir N.N. kaltės, todėl negali nagrinėti šios bylos. Kaltinamasis taip pat nurodė, kad skiriant jam priverčiamąją medicinos priemonę, buvo pažeista jo teisė į sąžiningą procesą, nes šis klausimas buvo sprendžiamas jam nedalyvaujant, gynėjo dalyvavimas negali pakeisti jo asmeninio dalyvavimo teisme, jam paskirta neproporcingai griežta priemonė. Tai irgi rodo teisėjo šališkumą.

Prokuroras nurodė, kad teisėjas nutartyje dėl priverčiamųjų medicinos priemonių taikymo jokių būdu iš anksto neparodo savo išankstinės nuomonės ir pozicijos, nes tik išsprendęs BPK 401 straipsnio 2 dalyje nustatytus klausimus, taip pat pripažinęs, kad nusikalstama veika išties buvo padaryta, teismas gali paskirti priverčiamąją medicinos priemonę. Pagal BPK 403 straipsnio 1 dalies 3 punktą teismas, išnagrinėjęs bylą dėl priverčiamųjų medicinos priemonių taikymo asmeniui, kuriam po nusikalstamos veikos padarymo sutriko psichika, priima nutartį bylos nagrinėjimą sustabdyti ir taikyti priverčiamąją medicinos priemonę, jeigu įrodyta, kad po nusikalstamos veikos padarymo sutriko asmens psichika ir dėl to jis negali suvokti savo veiksmų esmės ir jų valdyti. Išnykus poreikiui N. N. taikyti priverčiamąją medicinos priemonę, būtent tas pats teisėjas ir turi nagrinėti bylą iš esmės. Čia analogiška situacija, kaip ir kardomosios priemonės skyrimas nagrinėjant bylą teisme.

Motyvuotai atsakykite:

1. Aptarkite teisėjo nešališkumo principo baudžiamajame procese turinį. Aptarkite nusišalinimo pagrindus, susijusius su negalimumu teisėjui antrą kartą dalyvauti nagrinėjant tą pačią bylą. Motyvuokite galimą teisėjo sprendimą dėl pareikšto nušalinimo.
2. Kuo skiriasi baudžiamasis procesas, nustačius, kad asmuo yra nepakaltinamas ir nustačius, kad jis psichine liga susirgo po nusikaltimo padarymo? Kokie yra priverčiamųjų medicinos priemonių skyrimo pagrindai. Ar šiuo atveju N.N. galėjo būti paskirtas stacionarinis stebėjimas griežto stebėjimo sąlygomis specializuotose psichikos sveikatos priežiūros įstaigoje?
3. Aptarkite asmens, kurio atžvilgiu vyksta priverčiamųjų medicinos priemonių procesas, teisę dalyvauti procese. Motyvuotai nurodykite, ar N.N. teisė dalyvauti procese buvo pažeista?